História: Prečo Sovieti v roku 1944 vylovili z dna nemeckú ponorku U-250?

- CZ24 News | 2. září 2022

Dňa 26. 7. 1944 sa vydala na svoju prvú bojovú plavbu Baltickým morom pri pobreží Fínska nemecká ponorka U-250. Velil jej kapitán-poručík Werner-Karl Schmidt.

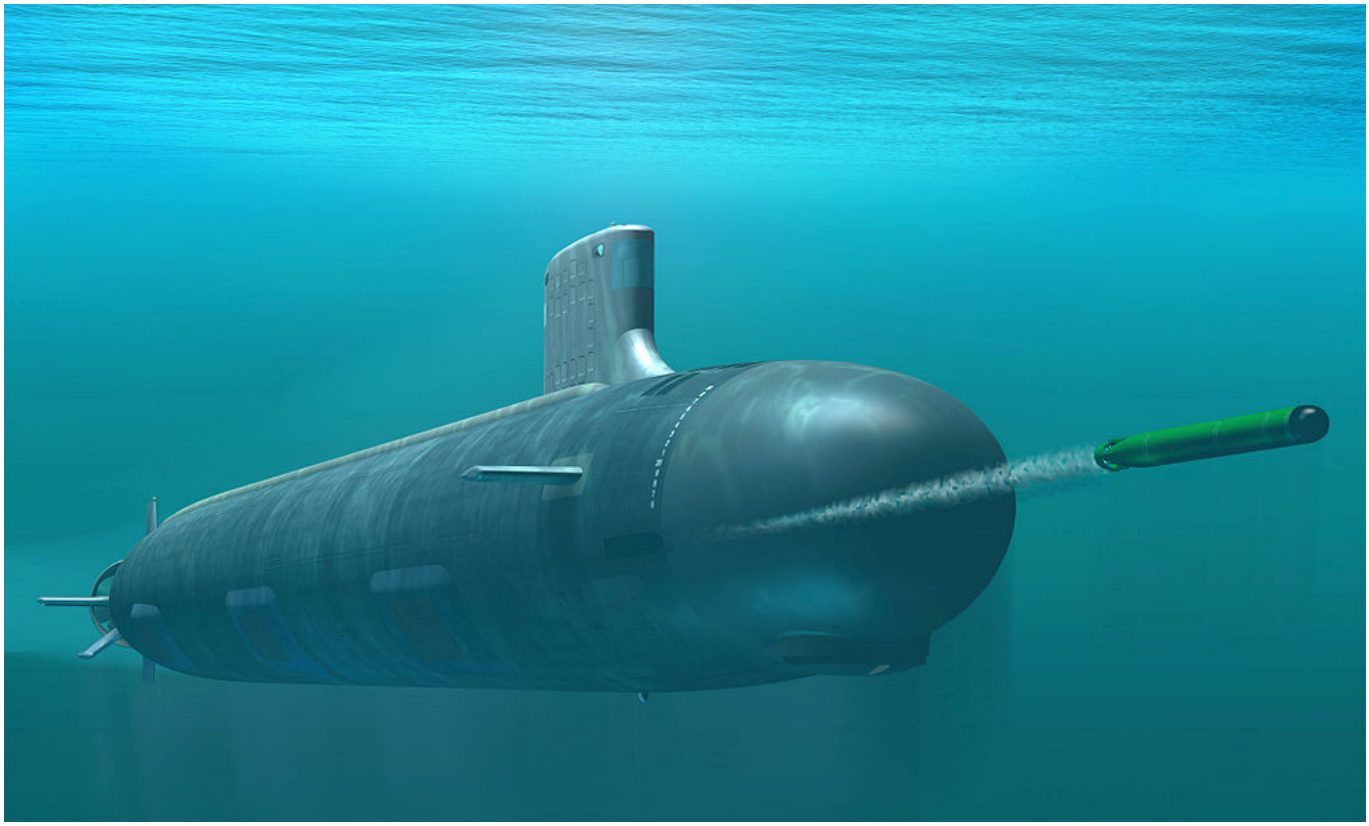
Keď 30. júla objavila sovietsky čln, stíhač ponoriek, MO 105 (Malý lovec) nadporučíka Georgija Švaľuka, podľa všetkých zákonov logiky si ho mala skôr nevšimnúť, ako ho zlikvidovať. Veď cena jej torpéda bola vyššia, ako cena sovietskeho člna. Nemeckého kapitána však natoľko provokovalo bezstarostné správanie Sovietov, ktorí sa po obede kúpali a opaľovali, že neodolal a MO 105 torpédovým útokom zlomil na dve polovice a potopil. Z 27-člennej posádky sa zachránilo len 7 námorníkov.



IUvedenie U-250 do prevádzky 12. decembra 1943

Na miesto potopenia sa vydal ďalší „lovec“ MO 103 kapitán-poručíka Aleksandra Kolenka. Nemeckú ponorku však nenašiel.

Našťastie v danom priestore lovil míny oddiel mínoloviek. Ochraňovali ho člny SK 908 a SK 910, ktoré boli okamžite pripravené vytvoriť okolo mínoloviek ochrannú dymovú clonu. Keď v podvečer okolo 19.00 miestneho času starší námorník z člnu SK 910 zbadal v hĺbke siluetu nepriateľskej ponorky, okamžite to nahlásil svojmu kapitánovi Pavlovovi. Ten vyhlásil poplach a dal vypáliť signálne rakety o jej odhalení smerom na MO 103.



Ilustrácia odpáleného torpéda z už modernejšej ponorky

Ten uskutočnil útok na ponorku už o necelých 5 minút. V prvej sérii zhodil dve veľké a tri malé hlbinné bomby, ktoré ponorku poškodili len mierne. V druhej, už úspešnej sérii, bolo zhodených 5 veľkých hlbinných bômb. Vtedy sa z mora dvihol stĺp vody, čierneho dymu a veľkých bublín vzduchu. Na hladinu vyplávali rôzne predmety z výbavy ponorky, vodnú plochu pokryla obrovská olejová škvrna. No a na prekvapenie Sovietov vyplávalo tam aj šesť nemeckých námorníkov, vrátane kapitána ponorky. Ostatných 46 námorníkov v nej našlo smrť. Veľa rokov po vojne kapitán-poručík Werner-Karl Schmidt popísal ako sa snažil ujsť od sovietskeho prenasledovania. Prezradil tiež, že osudová bomba ponorku zachytila v plytkej časti mora – 18 metrov.


Nemecké torpédo z 2. sv. vojny

Príbeh U-250 pokračuje

Pri jeho popise sa oprieme o dva zdroje, o knihu Petra Denisoviča Griščenka „Súboj pod vodou“ (voľný preklad), ktorý bol v tom čase náčelníkom rozviedky v štábe loďstva, a o druhé vydanie oficiálnej „Korešpondencie predsedu Rady ministrov ZSSR s prezidentmi USA a ministerskými predsedami Veľkej Británie za Veľkej vlasteneckej vojny 1941-1945“ od nakladateľstva Pravda z roku 1983 (str. 316-317).
Keď kpt. Schmidta vypočúvali, uviedol, že sovietsky čln nepotopil s úplne novým torpédom T5, ktoré mal na palube, ale len s obyčajným, ktoré obsahovalo iba 20 kg výbušniny. No a práve táto jeho odpoveď bola signálom, aby sa Sovieti zaujali nemeckou námornou novinkou.

Po prechode hlásení všetkými veliteľskými stupňami sovietske velenie prijalo bezprecedentné rozhodnutie – vydvihnúť potopenú ponorku a preskúmať jej torpéda.

Podarilo sa to napriek tomu, že miesto potopenia ponorky bolo na dosah pobrežných batérií protivníka, nachádzajúcich sa vo Vyborgskom zálive. Prekaziť operáciu sa snažili aj nemecké bombardéry, ktorých však eliminovali sovietski stíhači. Po týždňoch súbojov Sovieti ponorku vytiahli a 14. 9. 1944 dotiahli do Kronštadských lodeníc.

V ponorke sa našli tajné kódy, šifry, lodné dokumenty, no hlavne tajná zbraň – dve torpéda dovtedy neznámeho typu a určitá technická dokumentácia k nim.

Pri rozoberaní torpéd sa vychádzalo z toho, že môžu obsahovať rôzne technicky nepríjemné prekvapenia. Napr. senzor, ktorý vyvolá samodeštrukčný výbuch v momente ako naň dopadne svetlo. Preto sa rozoberanie dialo v tme pri infračervenom svetle. Osobitnú pozornosť vyvolávali detaily, ku ktorým smerovalo elektrické vedenie.

Splnený spojenecký záväzok

Sovietska strana informovala o tejto trofeji britskú admiralitu. Zareagovalo na to osobné posolstvo W. Churchilla maršalovi Stalinovi z 30. 11. 1944, ktoré bolo celé venované téme akustického torpéda T5.

Churchill požiadal Stalina o poslanie Britom jedného torpéda na jeho preštudovanie. „Je to jediný známy typ torpéd riadených na základe akustického princípu a je veľmi účinný nielen proti obchodným, ale aj proti sprievodným lodiam. Hoci sa tieto torpéda vo väčšej miere ešte nepoužívajú, potopili už alebo poškodili 24 britských sprievodných lodí, z toho päť v konvojoch plávajúcich do Ruska.

Naši odborníci vynašli špeciálne zariadenie, ktoré do určitej miery chráni lode pred týmto torpédom a ktoré je namontované na britských torpédoborcoch používaných toho času sovietskym námorníctvom. Preskúmať typ torpéda T5 by však bolo mimoriadne cenné, aby sa mohli nájsť protiopatrenia. Admirál Archer požiadal sovietske námorné úrady, aby jedno z dvoch torpéd bolo hneď poskytnuté na preskúmanie a na praktickú skúšku v Spojenom kráľovstve. Dozvedám sa, že sovietske námorné úrady túto možnosť nevylučujú, ale že vec je ešte stále v štádiu skúmania," písal W. Churchill.

V ďalšom predseda britskej vlády J. Stalinovi dodal, že „Nemci podľa všetkého odovzdali plány tohto torpéda japonskému námorníctvu. Admiralita s radosťou poskytne sovietskemu námorníctvu všetky výsledky svojho výskumu a pokusov s týmito torpédami i akékoľvek nové ochranné zariadenie, ktoré bude neskôr skonštruované," sú posledné slová v Churchillovom „naliehavom" posolstve.

Čo na to Stalin?

Stalin Winstonovi Churchillovi odpovedal, že poslať mu torpédo nie je možné, pretože obe T5 boli poškodené a preto, aby získali predstavu o celku, Sovieti museli z dvoch poskladať jedno. Navrhol preto Churchillovi dve riešenia. Po prvé, že Rusi sa podelia s Britmi o výsledky svojho výskumu alebo, po druhé, nech Briti vyšlú svojich špecialistov na preskúmanie torpéda do Ruska. Churchill si zvolil druhý variant.

Pre úplnosť treba dodať, že Angličania v tom čase už mali kompletnú originálnu dokumentáciu o T5. Získali ju v marci 1944 z ponorky U-744, ktorá sa im vzdala. Fyzicky však torpéda získali až Sovieti.

Finále príbehu

Po kompletnom preštudovaní bola ponorka U-250 12. 4. 1945 zapísaná do zostavy sovietskeho námorníctva pod novým názvom – TS14. Kvôli poškodeniam však nebola zaradená do výzbroje, ba 20. 8. 1945 bola úplne odpísaná zo zostavy námorníctva a poslaná do šrotu.
Zaujímavé tiež je, že vojnu prežili a do Nemecka sa vrátili všetci šiesti zachránení nemeckí námorníci.

Zdroj: FB Armadni Magazin